

**Жалпы орто билим берүүнүн жалпы билим берүү программалары
боюнча жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны стандартташкан
тесттер түрүндө өткөрүү жөнүндө
ЖОБО**

- I. Жалпы Жоболор;
- II. Өткөрүү орду жана мөөнөтү;
- III. Аттестацияны уюштуруу жана өткөрүү;
- IV. Аттестацияны тапшырууга укук берүү (аттестациядан бошотуу) тартиби;
- V. Аттестациянын катышуучулары;
- VI. Тесттердин дизайны;
- VII. Аттестациянын натыйжаларын иштеп чыгуу тартиби;
- VIII. Аттестациянын жыйынтыктарын чыгаруу;
- IX. Аттестациянын талаш маселелерин чечүү тартиби;
- X. Каржылоо

I. Жалпы Жоболор

1. Бул Жобо Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн XI класстардын окуучуларынын жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын стандартташкан тесттер түрүндөгү өткөрүү тартибин аныктайт.

2. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация төмөнкүдөй өткөрүлөт:

2.1. Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына шайкеш келген негизги жалпы жана жалпы орто билим берүү программалары боюнча мамлекеттик аттестациядан (аккредитациядан) өткөн Кыргыз Республикасынын бардык типтеги жана менчик түрүндөгү жалпы билим берүү уюмдарында (мектептер, мектеп-гимназиялар, мектеп-комплексдер, мектеп-лицейлер, кесиптик-техникалык лицейлер, сырттан (кечки-нөөмөттүк) окуу түрүндөгү мектептер (класстар), жабык түрдөгү атайын окутуу-тарбиялоо мекемелери, дарылоо-алдын-алуу санаториялары, эркинен ажыратуу түрүндө жаза аткаруу мекемелери, жеке менчик жалпы билим берүү уюмдары жана башкалар) негизги жалпы жана жалпы

2.2. Жалпы орто билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулары үчүн тексттерди, темаларды, ташырмаларды, билеттерди колдонуу менен

негизги мамлекеттик сынак (мындан ары текстте ЖМА НМС) – жазуу жана оозеки сынактар түрүндө;

2.3. Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына шайкеш келген негизги жалпы жана жалпы орто билим берүү программалары боюнча мамлекеттик аттестациядан (аккредитациядан) өткөн Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарында жалпы жалпы

2.4. орто билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулары үчүн стандартташкан тапшырмалар комплекси түрүндөгү текшерүү өлчөө-ченөө материалдарын колдонуу менен стандартташкан тестирлөө түрүндө (мындан ары текстте ЖМА НМС).

3. СТ түрүндөгү ЖМАнын максаттары төмөнкүлөр болуп эсептелет:

- жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулардын тышкы жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын стандартташкан тесттер түрүндө сыноодон өткөрүүнү баскычтары боюнча киргизүүнү улантуу;

- Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” мыйзамынын аткарылышына көзөмөл кылуу;

- XI класстардын бүтүрүүчүлөрүнүн билимдеринин, билгичтикеринин жана көндүмдөрүнүн иш жүзүндөгү деңгээлин аныктоо, бул деңгээлди билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарынын талаптары менен салыштыруу.

- жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулардын учурдагы жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясы системине өзгөртүүлөрдү киргизүү үчүн мониторинг жана тышкы талдоо жүргүзүү;

4. СТ түрүндөгү ЖМА Ысык-Көл облусунун, Баткен, Жалал-Абад, Ош, Нарын, Талас жана Токмок шаарларынын жалпы билим берүү уюмдарынын XI класстарынын окуучулары үчүн милдеттүү болуп саналат. Бул тизмеге окутуу чет тилде жүргүзүлгөн жалпы билим берүү уюмдары (жалпы билим берүү сабактары толук бойдон чет тилдердин биринде окутулган учурларда), республикага баш ийген атайын жатак мектептер (эгер жалпы билим берүү сабактары коррекциялык жана (же) көмөкчү программалар боюнча окутулган учурларда) жана дарылоочу-санаториялык типтеги мектептер кирбейт.

4. XI класстардын окуучулары үчүн СТ түрүндөгү ЖМА Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги (текстте мындан ары - министрлик) тарабынан жүргүзүлөт.

II. Өткөрүү орду жана мөөнөтү

5. XI класстардын окуучулары үчүн СТ түрүндөгү ЖМА Ысык-Көл облусунун, Баткен, Жалал-Абад, Ош, Нарын, Талас жана Токмок шаарларынын жалпы билим берүү уюмдарында окуу жылынын апрель/май айында өткөрүлөт.

6. СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү мөөнөтү жана орду министрлик тарабынан аныкталат.

III. Аттестацияны уюштуруу жана өткөрүү

7. СТ түрүндөгү ЖМАны уюштуруу жана өткөрүү Улуттук тестирлөө борбору (текстте мындан ары - УТБ), билим берүүнү аймактык мамлекеттик башкаруу органдары (райББ/шаардык ББ) жана жалпы билим берүү уюмдары тарабынан бул Жободо аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

8. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын XI класстарынын жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн окуучулары бул Жобонун 3-тарамына ылайык СТ түрүндөгү ЖМАны тапшырууга кирүү укугу төмөнкү 5 окуу сабагы боюнча берилет:

- математика (алгебра жана талдоонун башталышы),
- эне тили жана адабияты (кыргыз, орус же өзбек),
- Кыргызстандын тарыхы,
- мамлекеттик тил (окутуу орус жана өзбек тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн),
- расмий тил (окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн),
- катышуучунун тандоосу боюнча сабак (*төмөнкү сабактардын ичинен тандап алат*: геометрия, физика, химия, биология, география, англис тили, немис тили, француз тили, информатика, Адам жана коом/Экономикага киришүү).

9. Лицей, гимназия, комплекстердин, эксперименталдык аянтчасы бар, бир же эки профилдик сабактар боюнча окуткан мектептердин окуучулары ЖМА НМСдан базалык көлөмдөгү сабактардан тышкары өтүлгөн темалар, бөлүмдөрдү эске алуу менен өздөрүнүн жалпы билим берүү уюмдарында жалпы негизде профилдик окуу сабагы боюнча оозеки түрүндө өтүшөт.

10. СТ түрүндөгү ЖМА өткөрүлүп жаткан жалпы билим берүү уюмдарында мектеп жетекчилиги, күзөтчү кызматкерлер, медициналык кызматкерлер, УТБ тарабынан жөнөтүлгөн администраторлор тобу, коомдук байкоочулар жана мектеп ашканасынын кызматкерлери өздөрүнүн аныкталган ыйгарым укуктарынын алкагында мектептин аймагында жүрө алышат. Аларга укуктарынан тышкаркы иштерди аткарууга тыюу салынат.

11. СТ түрүндөгү ЖМА өткөрүүгө катышпаган бөтөн адамдарга (мектеп кызматкерлерине жана мугалимдерге, ата-энелерге (мыйзамдуу өкүлдөрүнө), окуучуларга ж.б) тестирлөө убагында мектептин аймагында жүрүүгө тыюу салынат.

12. Тестирлөө алдында мектепте администраторлор СТ түрүндөгү ЖМА өткөрүү тартиби жана аттестация тапшыруу учурунда катышуучулардын жүрүм-турум эрежелери жөнүндө көрсөтмө беришет.

13. Тестирлөө белгиленген мөөнөттөрдө башталат. Уюштуруу иш-чараларына бөлүнгөн убакыт (тест топтомдорун ачуу, сынак тапшырмаларын таратуу, бүтүрүүчүлөргө көрсөтмө берүү, бланктардын каттоо бөлүмдөрүн толтуруу) тестирлөө убактысына таасир этпейт.

Катышуучулар администратордун көрсөтмөсү боюнча тест тапшырмаларын аткарууга киришишет.

14. СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү учурунда ар бир катышуучуга жекече иштөө орду жана тест материалдары (тест тапшырмалары, жооп баракчалары жана маселелерди чыгаруу үчүн кагаздар) берилет.

15. Маалыматтык бөлүмдөр толтурулгандан кийин, бул үчүн атайын бөлүнгөн жерге (доскага, дубалга, мониторго ж.б.) ар бир сабак боюнча тапшырмаларды аткаруунун башталышы жана аяктоо мөөнөттөрү жазылат. Тестирилөө башталгандан 30 жана 45 мүнөт өткөндөн кийин администратор катышуучуларга калган убакыт жөнүндө эскертет.

16. Тест материалдары таркатылгандан кийин, катышуучулар тесттик материалдын бардык барактары толук экендигин текшерешет. Эгерде толук эмес болсо, жаңы тест материалы берилет, бул тууралуу катышуучунун аты-жөнүн жана берүү убактысын жазуу менен протокол толтурулат.

17. Тестирилөө аяктагандан кийин, катышуучулар администраторлорго СТ түрүндөгү ЖМАнын материалдарын (тест тапшырмалары, жооп баракчалары жана маселелерди чыгаруу үчүн берилген кагаздарды) тапшырышат.

18. Математика, физика, химия, геометрия жана информатика боюнча тест тапшырмаларын аткарууда катышуучулар мисалдардын чечилишин бул максаттар үчүн атайын каралган барактарга жазуусу керек.

19. Купуялык сакталбаган, тест материалдары жоголуп кеткен, тестирилөөгө катышкандар эрежени бузган же болбосо жасалма документтерди жана (же) маалыматтарды берген учурларды аныктаса, СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктарын жокко чыгарууга УТБ укуктуу.

Аныкталган тартип бузуулар жөнүндө протокол түзүлүп, администратор, комиссия мүчөлөрү жана байкоочулар колтамгасын коюшат (протоколдун үлгүсү тиркелет).

Жооптуу администраторлор жана мектеп комиссиясы аныкталган тартип бузуу тууралуу УТБга жана СКга токтоосуз маалымат беришет.

20. СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүүнүн ачык-айкындыгын жана объективдүүлүгүн камсыз кылуу тышкы байкоо жүргүзүүгө болот. Байкоочулардын курамы компетенттик органдардын, ата-энелер жана мугалимдер коомчулугунун өкүлдөрүнөн түзүлөт. Байкоочулардын мүчөлөрү 3 адамдан турат, бул тизме мектеп комиссиясы менен макулдашулган тартипте жалпы билим берүү уюмунун мүдүрү тарабынан бекитилет жана байкоочуларга СТ түрүндөгү ЖМА башталганга бир жума калган мөөнөткө чейин кабарланат.

21. Байкоочулардын иштөө тартиби төмөнкү ыйгарым укуктар менен аныкталат:

- тестирилөө өткөрүлгөн күнү мектепте болуу (жанында өздүктүгүн тастыктаган документтер болууга тийиш);
- СТ түрүндөгү ЖМАнын өткөрүлүшүнө сырттан байкоо жүргүзүү;
- СТ түрүндөгү ЖМАны даярдоо жана өткөрүү учурунда жалпы билим берүү уюмунда байкоочулардын болуу убактысы чектелбейт;
- СТ түрүндөгү ЖМАны даярдоо жана өткөрүү процессине кийлигишүүгө (тестирилөөгө катышуучулардын жана администраторлордун көңүлүн ар кандай суроолор жана эскертүүлөр менен алаксытууга, дарсканада уюлдук

байланыш каражаттарын, сүрөт жана көрмө аспаптарын, портативдик жана чөнтөк компьютерлерин ж.б. каражаттарды колдонууга) тыюу салынат.

22. СТ түрүндөгү ЖМАнын жумушчу органдары болуп тиешелүү жалпы билим берүү уюмдарында түзүлгөн комиссия (текстте мындан ары – мектеп комиссиясы), билим берүүнү аймактык мамлекеттик башкаруу органдарында түзүлгөн комиссия (текстте мындан ары - райББ/шаардык ББнын комиссиясы), сынак комиссиясы (текстте мындан ары - СК) жана УТБ эсептелет.

Мектеп комиссиясынын курамы мектеп мүдүрү тарабынан, райондук ББ/шаардык ББнын комиссиясынын курамы билим берүүнү аймактык мамлекеттик башкаруу органынын башчысы тарабынан, СК комиссиясы – министрликтин жетекчилиги тарабынан бекитилет.

Комиссиянын курамы 5 адамдан турат: комиссиянын төрагасы, комиссиянын төрагасынын орун басары, комиссиянын катчысы жана комиссия мүчөлөрү.

Комиссиялар өз ишинде бул Жобону жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларын жетекчиликке алышат.

Комиссиялардын негизги милдети - СТ түрүндөгү ЖМАны уюштуруу жана өткөрүү боюнча ишти бул Жобонун 3-тарамына шайкештикте жөнгө салуу болуп саналат.

23. СТ түрүндөгү ЖМАнын жумушчу органдарынын негизги аткарган кызматтары төмөнкүлөр:

(а) Мектеп комиссиясы:

- жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн XI класстардын окуучуларынын тизмесин карайт жана бекитүүгө сунуштайт;
- ден-соолук абалына байланыштуу СТ түрүндөгү ЖМАны тапшыруудан бошотулган окуучулардын тиешелүү документтерин карап чыгат;
- XI класстардын окуучуларынын СТ түрүндөгү ЖМАны тапшыруусун уюштурууну камсыз кылууга көмөк көрсөтөт;
- окуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү мөөнөттөрү тууралуу анын башталышына эки жума калган убакытка чейин өз убагында кабарлоону уюштурат;
- СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү үчүн керектүү кеңсе буюмдарын уюштурууну жана даярдоону камсыз кылат;
- мектеп боюнча СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүүгө жооптуу адамдардын тизмесин бекитүүгө сунуштайт;
- коомдук байкоочулардын тизмесин макулдашат;
- аныкталган мөөнөттө мектептин даярдыгы жөнүндө билим берүүнү аймактык мамлекеттик башкаруу органына (РайББ/ШББ) маалымат берет;
- бүтүрүүчүлөр жана алардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) үчүн “СТ түрүндөгү ЖМАга даярданабыз” аталышта мектепте маалымат тактасын жасалгалоону камсыз кылат;
- мектепте аттестацияны өткөрүү үчүн шарттарды: аныкталган мөөнөттөргө тестирлөө өткөрүү жайын даярдоону (санитардык-гигиеналык шарттарды, коомдук тартиптин сакталышын, башталгыч класстардын жана медициналык кызматкерлердин арасынан нөөмөтчүлөрдү) камсыз кылат;

- СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү убагында мектеп ашканасынын талаптагыдай иштешин камсыз кылат;
- бүтүрүүчүлөрдү СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктары менен тааныштырууга жооптуу болот.

(б) РББ/ШББ комиссиясы:

Билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органы (РайББ/ШББ) мектептерде СТ түрүндөгү ЖМАга даярдык көрүү жана өткөрүү боюнча иш-чаралардын мерчеминин бекитилишин камсыз кылат, анын ичинде:

- СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү жөнүндө бул Жобонун 3-тарамына ылайык СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү тартиби ошондой эле мөөнөттөрү жана жайлары тууралуу жалпы билим берүү уюмдарынын жетекчилерине, мугалимдерге, окуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) маалымат берүү боюнча уюштуруу иштерин камсыз кылат;
- тестирлөөгө катышууга (жана/же тестирлөөдөн бошотууга) укук алган окуучулар жөнүндө туура, анык маалыматтын берилишине жооптуу болот;
- УТБга аныкталган тартип боюнча керектүү маалыматтын берилишин камсыз кылат;
- СТ түрүндөгү ЖМАны райондо\шаарда өткөрүү тартибин (мектептерде тиешелүү шарттарды түзүү; катышуучулардын коопсуздугун камсыз кылуу) жөнгө салат;
- СТ түрүндөгү ЖМАга даярдык көрүү жана жыйынтыгы тууралуу мектеп комиссияларынын отчетторун угууга кабыл алат.

(в) СК комиссиясы:

- Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарында СТ түрүндөгү ЖМАны уюштуруу жана өткөрүүдө бул Жобонун 3-тарамына ылайык бирдиктүү талаптардын сакталышын камсыз кылат;
- министрликтин жетекчилигине СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү тартибине өзгөртүүлөрдү жана кошумчаларды киргизүү жөнүндө сунушун өз убагында киргизет;
- СТ түрүндөгү ЖМАнын катышуучуларынын кайрылуулары жана арыздары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте каралышын камсыз кылат;
- СКнын отуруму боюнча протокол түзүлөт, комиссиянын төрагасынын жана бардык мүчөлөрүнүн колтамгасы менен бекитилет.

(г) Улуттук тестирлөө борбору:

- СТ түрүндөгү ЖМАга даярдык көрүүгө жана өткөрүүгө жетекчилик кылат;
- жалпы билим берүү уюмдарынын жетекчилеринин, мугалимдердин, окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арасында маалыматтык-түшүндүрүү иштерин баскычтары боюнча уюштурууну жана өткөрүүнү жүргүзөт;
- тест материалдарын белгиленген мектепке (кайра УТБга) жеткирүү тартибин камсыз кылат, жеткирүү мөөнөттөрүн жана унаалардын жүрүү чиймесин аныктайт;
- бүтүрүүчүлөрдү каттоодон өткөрүү түрүн аныктайт;

- ар бир катышуучунун жыйынтык бааларын аныктоо үчүн СТ түрүндөгү ЖМАнын предметтер боюнча жыйынтыктарын баалоо системин иштеп чыгат;
- тестирилөөнүн маалыматтарын иштеп чыгуу тартибин жана механизмдерин даярдайт;
- мазмуну жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик программаларына шайкеш келген тесттик топтомдорду сунуштайт;
- СТ түрүндөгү ЖМАга катышкан бардык окуучулар үчүн бирдиктүү шарттардын түзүлүшүн камсыз кылат;
- тест материалдарын сактоодо жана иштеп чыгууда купуялыктын так сакталышын, тестирилөө жыйынтыктарын иштеп чыгууда купуялыктын жана объективдүүлүктүн сакталышын камсыз кылат;
- министрлик тарабынан аныкталган мөөнөттөрдө СТ түрүндөгү ЖМАнын тыянактарын чыгарууну жана тестирилөө жыйынтыктарын көрсөтүүнү камсыз кылат;
- министрликке сунуштарды иштеп чыгат;
- СТ түрүндөгү ЖМАны сыноодон өткөрүүнүн жыйынтыктары жөнүндө басылмаларды даярдайт, СТ түрүндөгү ЖМАны өркүндөтүү жана жайылтуу боюнча илимий жана практикалык изилдөөлөрдү уюштурат;
- СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктары жөнүндө министрликке (кызыкдар тараптарга) концептуалдык отчет берет;
- СТ түрүндөгү ЖМАнын иш кагаздарынын архивин түзөт.

24. СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү үчүн УТБ тест администраторлорунун топторун түзөт.

25. СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү үчүн администраторлор мугалимдик (окутуучулук) коомчулуктун жана министрликтин калыс баалоочуларынын өкүлдөрүнүн арасынан түзүлөт.

Администраторлордун иштөө тартиби төмөнкү милдеттер менен аныкталат:

- дарсканаларда (залдарда) СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүүнүн белгиленген эрежелеринин так сакталышын камсыз кылуу;
- катышуучулар тарабынан жооптор баракчаларын, тест китепчелеринин титулдук баракчаларын туура толтурушун так камсыз кылуу;
- тест материалдарынын купуялыгын жана сакталышын камсыз кылуу;
- алынган тест материалдары жөнүндө так отчеттуулукту камсыз кылуу; --
- администраторлордун тестирилөө аяктаганга чейин дарсканаларда болуу жөнүндөгү эрежелерин сактоо;
- педагогикалык адептүүлүктү сактоо, тестирилөөнүн катышуучуларына, мугалимдерге жана ата-энелерге (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) карата ак пейилдүү жагдай түзүү;
- мектеп мөөрү менен бекитилген тест тапшырмаларын таңгактоону камсыз кылуу, УТБнын укуктуу өкүлүнө тапшыруу, бул тууралуу өткөрүү-өткөрүп алуу актысын түзүү.

IV. Катышуучуларга аттестация тапшырууга укук берүү (аттестациядан бошотуу) тартиби

26. Мектептин педагогикалык кеңешинин сунуштамасынын жана жалпы билим берүү уюмунун буйругунун негизинде бул Жобонун 3-тарамына ылайык:

26.1. XI классынын төмөнкү окуучуларына СТ түрүндөгү ЖМАны тапшырууга укук берилет:

- жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн жана бардык окуу сабактары боюнча «эң жакшы», «жакшы» жана «канааттандырарлык» деген жылдык бааларга ээ болгон окуучулар;
- жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн жана СТ түрүндөгү ЖМАны тапшыруу үчүн милдеттүү түрдө киргизилген сабактардын курамына кирбеген бир окуу сабагы боюнча “канааттандырарлык эмес” деген жылдык баадан сырткары бардык окуу сабактары боюнча «эң жакшы», «жакшы» жана «канааттандырарлык» деген жылдык бааларга ээ болгон окуучулар. Бул учурда окуучулар ушул сабак боюнча аттестацияны тандап алган сабагы катары милдеттүү түрдө өтүү үчүн тапшырууга укук берилет;

26.2. СТ түрүндөгү ЖМАны тапшыруудан төмөнкү окуучулар бошотулат:

- эл аралык алмашуу тартибинде чет өлкөдө убактылуу окуп жаткан окуучулар;
- СТ түрүндөгү ЖМА өткөрүлүп жаткан учурда ооруп калган окуучулар;
- эл аралык олимпиадалардын, кайрымдуулук акциялардын, марштардын катышуучулары, СТ түрүндөгү ЖМА өткөрүлүп жаткан убакта гастролдорго жана мелдештерге кеткен артист жана спортчу окуучулар;
- аттестацияны (ЖМА НМС) мөөнөтүнөн мурда тапшырып, ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен чет өлкөгө туруктуу жашаоо үчүн же башка себептер менен кетип жаткандар;
- чет тилде окугандар (эгерде жалпы билим берүү сабактары толук бойдон чет тилдердин биринде окутулса), республикага баш ийген атайын жатак мектептердин (эгер жалпы билим берүү сабактары коррекциялык жана (же) көмөкчү программалар боюнча окутулса) жана дарылоочу-санаториялык типтеги мектептердин окуучулары;
- майыптыгынын (же оорунун) айынан үйүндө (мектепте) окутулган, СТ түрүндөгү ЖМАны (же ЖМА НМСты) тапшыруудан бошотулган окуучулар, бул учурда аттестатка кошумча берилген табелде СТ түрүндөгү ЖМА боюнча окуу сабактарынан “бошотулду” деп жазылат;
- Мектеп окуучуларынын республикалык олимпиадасында СТ түрүндөгү ЖМАнын курамына киргизилген окуу сабагы боюнча байгелүү орундарды жеңип алган катышуучулар, бул учурда аттестатка кошумча берилген табелде СТ түрүндөгү ЖМАнын олимпиаданын багытына шайкеш келген окуу сабагынан “бошотулду” деп жазылат;

Бул жобонун 26.2. тарамына эскертүү: окуучуларды СТ түрүндөгү ЖМАны тапшыруудан бошотууга негиз болуп орнотулган тартипте Кыргыз Республикасынын тиешелүү компетенттүү органдарынан алынган тастыктоочу документтердин болушу эсептелет.

27. Билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органы (РББ/ШББ) окуучуларды СТ түрүндөгү ЖМАга катышуудан бошотуу жөнүндө УТБга өтүнүч катты СТ

түрүндөгү ЖМАнын башталышына эки жума калган мөөнөттө жөнөтөт. Айрым бир өзгөчө учурларда СТ түрүндөгү ЖМАга катышуудан бошотуу тууралуу маалыматтар факты боюнча 1 күн калганда көрсөтүлөт.

УТБга жөнөтүлгөн өтүнүч катка төмөнкү иш кагаздары тиркелет: бул Жобонун 26.2. - тарамына ылайык катышуучулардын категориясын тастыктаган иш кагаздарынын көчүрмөлөрү менен РББ/ШББнын буйругу аркылуу бекитилген окуучулардын тизмеси.

28. СТ түрүндөгү ЖМАга катышуудан бул Жобонун 26.2. – тарамынын 1,2,3-абзацтарына ылайык бошотулган учурларда окуучулар ЖМА НМСны аныкталган тартипте жалпы негизде тапшырышат.

29. Ооругандыгына байланыштуу 45 же андан көп күн сабак калтырган окуучуга анын каалоосун (ден-соолук абалын) эске алуу менен педагогикалык кеңештин сунуштамасы жана жалпы билим берүү уюмунун буйругунун негизинде кийинки окуу жылында XI класс үчүн окуу курсун кайталап окуу укугу берилет.

30. Негизсиз себептер менен 45 же андан көп күн сабак калтырган окуучуга педагогикалык кеңештин сунуштамасы жана жалпы билим берүү уюмунун буйругунун негизинде кийинки окуу жылында XI класс үчүн окуу курсун кайталап окуу чечими чыгарылат.

Үстүбүздөгү окуу жылында окуучулардын бул категориясына СТ түрүндөгү ЖМАны тапшырууга катышуу укугу берилбейт, аларга жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программалары боюнча окугандыгын тастыктаган маалымат берилет.

V. Аттестациянын катышуучулары

31. Ысык-Көл облусунун, Баткен, Жалал-Абад, Ош, Нарын, Талас жана Токмок шаарларынын жалпы билим берүү уюмдарынын жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүргөн XI класстарынын окуучулары Жобонун 26.1.тарамында жана 26.2. тарамынын 7 - абзацында көрсөтүлгөндөн башка учурларда милдеттүү түрдө тастирлөөдөн өтүшөт жана анын катышуучулары болуп саналышат.

32. Тастирлөө өткөрүү учурунда катышуучуларды коштоп жүрүү жана коопсуздугун камсыз кылуу милдети тапшырылган жооптуу адам администраторго СТ түрүндөгү ЖМАга катышууга каттоодон өткөрүү үчүн жалпы билим берүү уюмунун мүдүрү тарабынан бекитилген тизмени көрсөтөт.

33. СТ түрүндөгү ЖМАга катышуу тизмесинде катталган, бирок тастирлөөгө негиздүү себептери менен келе албаган окуучулар РББ/ШББ комиссиясынын чечими менен жалпы билим берүү уюмунда мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясын жалпы негизде тапшыруусу мүмкүн. Бул тууралуу протокол түзүлүп, билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органынын (РББ/ШББ) буйругу менен бекитилет. РББ/ШББнын комиссиясынын протоколуна комиссиянын бардык мүчөлөрү колтамгасын коюшат. Тастирлөөгө келе албаган окуучулардын себептери негиздүү экенидигин тастыктаган иш кагаздары, ошондой эле билим берүүнү мамлекеттик

башкаруу органынын (РББ/ШББ) буйругу мыйзам чегинде аныкталган тартип боюнча сакталат.

34. Катшыуучулар СТ түрүндөгү ЖМАга катышууга паспортун (же өздүктүгүн тастыктаган башка документин: туулгандыгы тууралуу күбөлүктү же айдоочунун күбөлүгүн ж.б) көрсөткөн учурда киргизилет.

35. СТ түрүндөгү ЖМАга катышуу тизмесинде катталган окуучулар тестирилөө учурунда иш орунунда сынак материалдарынан сырткары төмөнкүлөрдү алып жүрүшү зарыл:

а) кара (же кочкул көк) түстөгү сыясы бар эки калем сап;

б) өздүктүгүн тастыктаган документи;

г) дары-дармек жана тамак-ашы (зарыл учурларда);

Окуучулар башка буюмдарын жеке буюмдар үчүн атайын бөлүнүп берилген дарсканада калтырышат.

36. Тестирилөө учурунда катышуучуларга төмөнкүлөргө тыюу салынат:

а) өзү менен кошо байланыш каражаттарын, электрондук-эсептөө техникасын, сүрөт, үн жана көрмө аспаптарын, маалымат берүүчү материалдарды, жазма эскерткич-белгилерди, маалыматты сактоо жана берүүнүн башка каражаттарын алып кирүүгө;

б) бири-бири менен сүйлөшүүгө, дарскананын ичинде эркин басып жүрүүгө. Тестирилөө учурунда окуучуга администраторлордун биринин коштоосунда дарсканадан чыгууга жана мектеп ичинде (мектеп аймагында) ары-бери жүрүүгө уруксат берилет. Дарсканадан чыккан учурда окуучулар сынак материалдарын жана иш кагаздарын жумуш үстөлүндө калтырышат.

Орнотулган тартипти бузууга жол берген адамдар тестирилөөдөн четтетилет. Бул үчүн администраторлор жана байкоочулар мектеп же РББ/ШББ комиссияларынын ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн катышуусу менен орнотулган талаптарды бузуу жөнүндө акт түзүшөт.

Эгерде катышуучу ден-соолук абалына байланыштуу же башка объективдүү себептер менен тест тапшырмаларын аткарып бүтпөй калса, ага мөөнөтүнөн мурда дарсканадан чыгып кетүү укугу берилет. Мындай учурларда администраторлор медицина кызматкерин жана ыйгарым укуктуу өкүлдөрдү чакырышат, алар объективдүү себептер менен тестирилөөнү мөөнөтүнөн мурда аяктоо (бүткөрүү) жөнүндө акт түзүшөт.

Мектеп же РББ/ШББ комиссияларынын тестирилөөдөн четтетүү жана объективдүү себептер менен тестирилөөнү мөөнөтүнөн мурда аяктоо жөнүндөгү актылары СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктарын иштеп чыгууда эсепке алуу үчүн ошол эле күнү СКга жөнөтүлөт.

37. Тестирилөөгө 30 мүнөттөн көп эмес кечигип калган бүтүрүүчүлөрдү калган убакыттын чегинде тест тапшырмаларын аткарууга киргизүүгө болот.

VI. Тесттердин дизайны

38. Тесттердин дизайны жана өткөрүү шарттары төмөнкү стандартташкан түрлөрдө көрсөтүлөт:

- тестирилөөнү өткөрүү тартибин жана шарттарын, алынган натыйжаларды иштеп чыгуу жана түшүндүрмө берүү ыкмаларын

стандартташтыруу – сыноодон өтүүчүлөр үчүн өткөрүү баскычында да, маалыматтарды иштеп чыгуу жана түшүндүрмө берүү баскычында да бирдей шарттарды түзүү;

- алынган натыйжаларды стандартташтыруу – катышуучунун жалпы орто билим берүүнүн билим берүү программаларын өздөштүрүү деңгээлин аныктоо үчүн негиз боло турган ченемдерди, баа шкаласын алуу.

39. Тест толук бойдон окуу сабагынын мазмунун билим берүү программаларына жана Кыргыз Республикасынын мамлекеттик билим берүү стандарттарына шайкештикте чагылдырат. Стандартташтырылган тестер төмөнкүдөй түрдө берилет:

- жабык түрдөгү тапшырмалар (бир туура жоопту тандап алуу менен);
- ачык түрдөгү тапшырмалар;
- туура ырааттуулугун аныктоого берилген тапшырмалар;
- шайкештигин аныктоого берилген тапшырмалар.

Жабык түрдөгү тест тапшырмаларында окуучу бир туура жоопту же айрым бир жоопту тандап алат. Тестирилөөдө тандап алуу үчүн даяр жооптор (бир туура жана калганы туура эмес) сунушталат.

Ачык түрдөгү тапшырмалар - жооп берүү убагында катышуучунун өзү тарабынан жооп жазылышын талап кылган тапшырмалар. Ачык түрдөгү тапшырмалар бир же бир нече негизги бөлүктөрү жок, толук эмес ыраастама түрүндө болот. Негизги бөлүктөр катары: санарип, тамга, сөз же сөз айкашы болушу мүмкүн.

Туура ырааттуулугун аныктоого берилген тест тапшырмалары –бул тапшырмалар айрым бир топтордун бир түрдүү бөлүктөрүнөн турат жана бул бөлүктөрдү так тартипке келтирүүнү талап кылат;

Шайкештигин аныктоого берилген тест тапшырмалары - эки топтогу бөлүктөрдөн турган жана алардын ортосундагы шайкештикти так аныктоону талап кылган тапшырмалар. Шайкештик 1:1 принциби боюнча аныкталат (биринчи топтун бир элементине экинчи топтун бир гана элементи дал келет).

40. СТ түрүндөгү ЖМА 5 милдеттүү окуу сабактары боюнча жүргүзүлөт, анын ичинде катышуучуларга 4 көрсөтүлгөн сабактар боюнча тандап алуу укугу берилбейт жана 1 сабак боюнча тандап алуу укугу берилет.

41. СТ түрүндөгү ЖМАнын 5 милдеттүү окуу сабактарынын курамын төмөнкү предметтер түзөт:

- математика (*алгебра жана талдоонун баиталышы*) - 60 мүнөт;
- эне тили жана адабияты (*кыргыз, орус же өзбек тили*) - 45 мүнөт;
- мамлекеттик тил (*окутуу орус же өзбек тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн кыргыз тили*) - 45 мүнөт;
- расмий тил (*окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн орус тили*) - 45 мүнөт;
- Кыргызстандын тарыхы - 60 мүнөт.
- тандоосу боюнча сабак (*төмөнкү сабактардын ичинен катышуучунун тандоосу боюнча: геометрия, физика, химия, биология, география, англис тили, немис тили, француз тили, информатика, Адам жана коом/Экономикага киришүү*). - 60 мүнөт.

СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүүгө бардыгы болуп 6 астрономиялык саат бөлүнөт, анын ичинде катышуучуларга көрсөтмө берүүгө - 30 мүнөт, окуу сабактарынан тестирлөөгө - 4 саат 30 мүнөт, эки тыныгуу - 30 мүнөттөн (катышуучуларга экинчи жана төртүнчү тесттерден кийин тыныгуу берилет).

42. СТ түрүндөгү ЖМАнын катышуучуларына бул Жобонун 41-тарамынын 6-абзацына ылайык көрсөтүлгөн тандоо сабактарынын ичинен бир гана окуу сабагын тандап алуу укугу берилет.

43. Лицей, гимназия, комплекстердин, эксперименталдык аянтчасы бар жана башка окуу жайлардын бир же эки профилдик сабактар боюнча окуткан мектептердин окуучулары, СТ түрүндөгү ЖМАдан тышкары, базалык көлөмдөгү сабактардан тышкары өтүлгөн темалар, бөлүмдөрдү эске алуу менен өздөрүнүн жалпы билим берүү уюмдарында жалпы негизде профилдик окуу сабагы боюнча оозеки түрүндө ЖМА НМСдан милдеттүү өтүшөт.

VII. Аттестациянын жыйынтыктарын иштеп чыгуу жана баалоо

44. Тестирлөөнүн жыйынтыктары упай (балл) системи менен бааланат, кийин ал 5 баллдык баалоо системасына которулат. Упайларды эсептөө ар бир сабак боюнча өзүнчө алынган упайларды кошуу жолу менен жүргүзүлөт.

Тестирлөөнүн жыйынтыктары катышуучунун арызы боюнча педагогикалык кеңеш тарабынан каралат, педагогикалык кеңештин сунуштары жалпы билим берүү уюмунун буйругу менен бекитилет.

СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктары боюнча алынган, жалпы билим берүү уюмунун буйругу менен бекитилген баалар жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация катары эсепке алынат, катышуучунун арызында көрсөтүлгөн сабак боюнча баалар жалпы орто билими жөнүндөгү аттестатка жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын баалары катары коюлат.

45. Упайлардын суммасын бааларга которуу илимий-негизделген ыкмаларга таянып жүргүзүлөт.

46. Тестирлөөнүн жыйынтыктары боюнча «жакшы», «канааттандырарлык» жана «канааттандырарлык эмес» баа алган катышуучуларга бааларын жакшыртуу укугу берилет.

Катышуучунун жеке арызына жана жалпы билим берүү уюмунун буйругуна ылайык педагогикалык кеңештин сунушу боюнча катышуучуга жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны жалпы негиздерде тапшыруу укугу ыйгарылат.

47. Топтолгон упайларынын саны тууралуу ведомость 5 баллдык баага которуу менен билим берүүнү аймактык мамлекеттик башкаруу органына (РББ/ШББ) жана жалпы билим берүү уюмдарына карап чыгуу жана чечимдерди кабыл алуу үчүн жиберилет.

48. СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктарын иштеп чыгуу жана таратып берүү министрликтин бекитилген графигине ылайык жүргүзүлөт.

XIII. Аттестациянын жыйынтыгын чыгаруу

49. Катышуучуларга СТ түрүндөгү ЖМАны кайра тапшырууга уруксат берилбейт, апелляция өткөрүлбөйт.

50. Окуучу ата-энеси (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен макулдашып жазган арызынын негизинде, педагогикалык кеңештин сунушу боюнча жана жалпы билим берүү уюмунун буйругу менен ЖМА НМСны тапшыруудан бошотулат. Бул учурда СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктары аттестациялык баалар катары эсепке алынат. Жалпы орто билими тууралуу аттестатка кошумча берилген табелге коюлган баа ар бир окуу сабагы боюнча бүтүрүүчү класстагы аралык (чейрек жана жарым жылдык), жылдык жана аттестациялык (СТ түрүндөгү ЖМА) бааларын эске алуу менен аныкталат.

кыргыз тилинен СТ түрүндөгү ЖМА дан “бошотулду” деп жазылат;

ЖМА НМС менен СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү түрү 1.1. жана 1.2. тарамдарга шайкештикте бирдей болот. Катышуучуга СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыгы боюнча алынган бааларын билими тууралуу документке жазуу керек болгон учурларда, **жалпы орто билими тууралуу аттестатка кошумча берилген табелдин “жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны тапшырды”** бөлүгү төмөнкү үлгү боюнча жазылат:

- математика
(алгебра жана талдоонун баиталышы) (тест) - 5 (эң жакшы);
- эне тили жана адабияты
(кыргыз, орус же өзбек тили) (тест) - 4 (жакшы);
- мамлекеттик тил
(окутуу орус же өзбек тилдеринде жүргүзүлгөн мектептер үчүн кыргыз тили) (тест) - 5(эң жакшы);
- расмий тил
(окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн орус тили) (тест) - 5(эң жакшы);
- Кыргызстандын тарыхы) (тест) - 5(эң жакшы);
- тандоосу боюнча сабак “ химия” (тест) - 4(жакшы).

51. Министрлик билим берүүнү мамлекеттик башкаруу органдарына (РББ/ШББ), жалпы билим берүү уюмдарына, катышуучуларга жана алардын ата-энелерине (мыйзамдуу өкүлдөрүнө) СТ түрүндөгү ЖМАнын жыйынтыктары боюнча маалыматты төмөнкү тартипте жеткирет:

- www.edu.gov.kg жана www.ntc.kg; сайттарында жайгаштырат.
- жыйынтыктарын почта аркылуу УТБнын мүдүрүнүн колтамгасы жана мөөрү менен тастыкталган кагаз түрүндө жөнөтөт.

IX. Талаш маселелерди чечүү тартиби

52. СТ түрүндөгү ЖМАны өткөрүү учурунда келип чыккан бардык талаш маселелер жана пикир келишпестиктер мектеп комиссиясы, РББ/ШББ комиссиясы жана СК тарабынан каралат.

X. СТ түрүндөгү ЖМАны байкоодон өткөрүүнү каржылоо

53. СТ түрүндөгү ЖМАны байкоодон өткөрүүнү каржылоо Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин борборлоштурулган иш чараларын өткөрүү чыгымдарынын сметасында каралган республикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен жүргүзүлөт.